

**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano eiusdem Societ. olim Theologiæ
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales, De Sacramentis in ...**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1652

Sect. 1. Vtrum de facto Christus immediate instituerit Sacramenta legis
nouæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82340)

natura sua esset accommodata ad finem, ad quem ordinabatur. An verò character Ordinis inferioris intendatur per characterem Ordinis superioris, relinquit aibi definiendum. P. Valquez cap. 5. in fine dicit, de facto esse quidem aequalem in omnibus; an verò ex natura sua sit capax intensiōis, non posse nobis constare.

77. *In sacramen-
to Ordinis
Character
Ordinis supe-
rioris non in-
tenditur per
characterem
Ordinis infe-
rioris.
Prima ratio.*
Ego inprimis existimo, characterem Ordinis inferioris non intendi per characterem Ordinis superioris. Quod dupliciter probatur; primò, quia intensiōis gradus, siue sint homogenei, siue heterogenei, omnes tamen sunt in ordine ad idem obiectum, ut constet in actu voluntatis, vel intellectus intensio; in quo non sunt aliqui gradus inferiores repræsentantes vnum obiectum, & alij superiores repræsentantes aliud; sed omnes repræsentant idem obiectum; quod ideo repræsentatur intensè, quia repræsentatur per omnes illos gradus, nec potest vna cognitio remissa vnius obiecti vniri cum cognitione alterius obiecti ad faciendam intensiōem, sicut nec vna species impressa vnius obiecti cum alia specie impressa alterius intensio enim tota est ad idem subiectum, & ad eundem effectum formalem, non ad diuersum; ergo character significans munus Diaconi, v.g. non potest vniri intensiue cum characterē Presbyteri; singuli enim habent significationem valde diuersam, & non significarent postea aliquid intensè, sed duo significata remissa.

78. *Secunda ratio.*
Secunda ratio est, quia si hi characteres vnirentur intensiue inter se, esset ordo inter illos; omnes enim, qui ponunt gradus intensiōis heterogeneos, ponunt ordinem inter illos, ita ut hic petat esse primus, & ille secundus, & sic de aliis; peteret ergo character Subdiaconi vniri immediatè cum characterē Diaconi, & mediatè solum cum characterē Presbyteri; si ergo Subdiaconus fieret Sacerdos per saltum ante Diaconatum, illi duo characteres non possent inter se vniri immediatè, nec facere intensiōem; ergo sicut tunc ille homo habet vtrumque characterem, tanquam duas formas totales dantes duos effectus formales, sic etiam quando haberet etiam Diaconatum, haberet tres characteres non vnitos intensiue.

79. *Item petiri
iure dicitur
de characterē
Baptismi in
Ordine ad
characterem
Confirmatio-
nis.*
Hoc ipsum dici à fortiori debet de characterē Baptismi in ordine ad characterem Confirmationis, & Ordinis, scilicet non vniri inuicem ad faciendam intensiōem; nam contra illam vnionem procedent eadem argumenta, ut considerati patebit. Item eadem ferè ratione probari potest, eos characteres non vniri extensiue inter se; quia si ita vnirentur, deberet etiam vniri cum aliquo ordine, scilicet characterē Subdiaconatus cum characterē Diaconi immediatè, & mediatè cum characterē Presbyteri; quare in Presbytero, non Diacono non possent vniri illi duo characteres Subdiaconi, & Presbyteri: sic etiam baptizatus non confirmatus, vel non Diaconus si esset Sacerdos, non vnirentur illi duo characteres Baptismi, & Ordinis, quia deesset character Confirmationis, vel Diaconi, qui deberet mediare.

80. *Singuli cha-
racteres si
equales sint
in intensiue,
videtur veri-
simile esse ex
natura sua
illos vniri
non posse
intensè.*
Difficultas potest esse, an singuli characteres secundum se, v.g. character Baptismi, possint esse magis, vel minus intensi. Et quidem loquendo de possibili, verisimile est, quòd si de facto character in omnibus equalis sit, & possibilis sit aliqua qualitas tertiae speciei, quæ non sit capax intensiōis, character noster sit talis ex natura sua, ut intendi non possit. Cur enim si possibilis est talis qualitas, non fuisset de facto producta? An verò possibilis sit talis qualitas, Suarez in præfati affirmat; at verò in 2. tom. Metaph. disp. 46. sect. 2. num. 13. dubitare videtur. Quod verò de facto sit æqualis in omnibus sub-

iectis character, posset in dubium reuocari ex eo, quòd character est quasi moralis potentia in Ordine ad auxilia, & gratias, quas exigit ratione sacramenti præteriti, ut supra diximus. Hæc autem exigentia non est æqualis in omnibus subiectis; nam cum hæc exigentia oriatur à gratia habituali sacramentali, quæ datur in Ordine ad tales effectus, ut diximus supra disp. 4. sect. 3. Gratia autem habitualis sacramentalis non sit in omnibus æqualis, sed inæqualis iuxta diuersas singulorum dispositiones, consequens est, ut ille, qui maiorem gratiam recepit in sacramento, habeat ius ad maiora, & vberiora auxilia, ut constat in eo, qui cum maiori deuotione recepit Eucharistiam: nam proculdubio habet ex vi sacramenti titulum ad maiora, & vberiora auxilia. Si ergo character est titulus moralis ad illa auxilia, ille erit maior titulus, qui fuerit ad maiora auxilia; & per consequens non erit æqualis character in omnibus, qui recipiunt idem sacramentum.

Adhuc tamen retinenda est communis sententia, quòd character sit in omnibus æqualis. Ad difficultatem verò propositam dici potest, characterem non esse titulum absolutum ad auxilia specialia, sed solum sub conditione, si maneat gratia habitualis collata ex sacramento. Diximus enim d. disp. 4. vbi supra, ius ad illas gratias, & auxilia non durare, nisi quamdiu duret gratia habitualis, quam quidem gratiam character non significat absolute, & multò minus hanc, aut illam gratiam determinatè recipitur enim à peccatore nullam gratiam habitualement recipiente. Non ergo significant inæqualiter, aut inæquales gratias characteres in diuersis hominibus, sed eodem modo; quia omnes sub conditione significant ius ad auxilia iuxta mensuram gratiæ habitualis, quæ collata fuerit ex vi sacramenti, quæcumque illa sit, cum character de se non petat determinatam vllam, nec etiam in communi, sed possit conferri absque vlla gratia habituali; quare neque ex hoc capite oportet in illis ponere vllam inæqualitatem. Et hæc sufficiant de Characterē.

81. *Communis
sententia nulla
characterem
esse in omni-
bus æqualem.
Respondetur
ad difficultatem
propositam.*

DISPUTATIO VII. De causa instituyente Sacra- mentum.

SECTIO I. *Vtrum de facto Christus imme-
diatè instituerit Sacramenta legis nouæ.*

SECTIO II. *An potuerit homini, vel Angelo
communicari potestas instituendi Sacramenta.*

DE causa materiali & formali, ex quibus componitur intrinsecè sacramentum, dictum est supra disput. 1. de causa materiali extrinseca, seu de subiecto constituyente sacramentum, dicemus disput. 9. de causa finali constat ex dictis, ad quem finem fuerint instituta. Restat dicere de causa efficiente: hæc autem est duplex, altera instituens, altera exequens, seu operans sacramentum. Nunc dicemus de causa illud instituyente, & disputatione sequenti, de ministro, seu de causa per quam sacramentum executioni mandatur.

SECTIO I.

*Vtrum de facto Christus immediatè instituerit
Sacramenta legis nouæ.*

Sermo est de Sacramentis legis nouæ; obiter tamen constabit quid dicendum sit de Sacramentis antiquis.

antiquis. In hac autem controuersia id, quod attinet ad factum, est facilius, quàm quod attinet ad possibilitatem: ideo prius expediemus illud primum, ut postea agamus de puncto difficiliore.

Certum est
Deum esse
causam pri-
mariam.

Constat in primis apud omnes, Deum esse primariam causam institutionis Sacramentorum: nam cum Deus solus sit primarius, & principalis auctor gratiæ, quæ per Sacramenta significatur, & causatur: nemo potest instituere signa practica, & efficacia infallibiliter gratiæ, nisi Deus eam vim, & certitudinem communicet. Vnde constat, Sacramenta nostra instituta fuisse omnia à Christo, ut Deo secundum potestatem auctoritatis, & primariam, quæ est propria Dei. Difficultas est, an fuerint instituta à Christo ut homine? Rursus, an fuerint à Christo instituta omnia immediate, an solum mediatè, quatenus ex eius cõmissione Apostoli aliqua instituerunt. De primo puncto dicendum erit sectione sequenti, ubi agemus, an possit alicui creaturæ communicari potestas instituendi Sacramenta? eadem enim est ratio de humanitate Christi, quoad hoc, ac de aliis hominibus. Si autem potest alicui communicari, certum est etiam, in gradu excellentissimo fuisse communicatam Christo ut homini.

2.
Quorundam
opinio.

Hugo de
S. Victore,
Magister.

Alex. Alenf.

Bonauent.

3.
Conclusio.
Conc. Triid.

Sotus.

Suarez.

Vasquez.

4.

Quid posset
responderi ra-
tioni Vas-
quez.

Quod ergo attinet ad secundum punctum, non defuerunt, qui dicerent, Christum instituisse per se aliqua sacramenta, aliqua tamen solum mediatè per Apostolos, vel Ecclesiam, quibus eam facultatem concessit. Sic videtur sentire Hugo de S. Victore lib. 2. de Sacramentis, p. 15. cap. 2. Magister in 4. d. 23. cap. 2. qui dicunt, Extremam Vnctionem fuisse institutam ab Apostolo Iacobo c. 5. sua Epistola canonica, & Alexander Alenf. 4. p. 9. 24. memb. 1. asserit, Confirmationem institutam in Concilio Meldensi, & vtraque sententia non videtur displicuisse Bonauenturæ.

Certum tamen est iam apud omnes, sacramenta omnia fuisse instituta à Christo Domino immediate, quod videtur apertè tradi in Concilio Tridentino sessione 7. can. 1. his verbis, *Si quis dixerit, Sacramenta noua legis non fuisse omnia à Christo instituta, anathema sit.* Sotus in 4. disp. 1. q. 5. art. 2. qui scripsit paulò ante hanc definitionem Tridentini, dixit, oppositam sententiam fore temerariam. Suarez verò supra disp. 1. 2. §. dico primo, ait, rem esse omnino certam, non tamen audet dicere, quod sit de fide, eo quod in Concilio non inueniantur illæ particulae, *immediatè, aut, per se ipsum.* Ceterum P. Vasquez hic disp. 135. c. 1. dicit, esse omnino de fide, quia Concilium planè loquitur de institutione immediata. Nam si de aliquo sacramento posset dubitari, maxime de Extrema vñctione; & tamen de hac idem Concilium sess. 14. can. 1. de Extrema vñctione, damnat dicentes, ipsam non esse verè, & propriè sacramentum à Christo Domino institutum, & à B. Iacobo promulgatum: ubi Apostolo sola promulgatio tribuitur.

Probat etiam, quia ille canon editus est contra hæreticos nostri temporis, quorum aliqui dixerunt, Ordinem esse solum ritum quemdam Ecclesiasticum eligendi ministros; & hi quidem non negarent, esse mediatè à Christo institutum, sicut omnes alij ritus, quos Ecclesia legitime instituit ex potestate sibi à Christo tradita, & tamen illa etiam hæresis damnatur sess. 23. can. 3. Ergo aliquid plus vult Concilium, scilicet immediatam Christi institutionem. Hoc tamen non videtur omnino efficax, quia posset aliquis dicere, Ordinem non esse solum ritum Ecclesiasticum, sed verum sacramentum conferens gratiam, non tamen à

Christo immediate institutum, sed ab Apostolis per potestatem sibi à Christo traditam ad sacramenta instituenda, quæ esset diuersa à potestate data ad alios ritus instituendos, ut constat, & contra hunc non virgeret definitio Concilij in illo can. 3. sess. 23.

Melius probat tertiò, quia illa institutio mediatæ Christi eodem modo posset verificari de omnibus ceremoniis, quas postea Ecclesia præcipit: quas instituit per potestatem à Christo acceptam. Et tamen nunquam Concilium dixisset eas fuisse à Christo Domino institutas; ergo per institutionem ibi intelligit omnino immediatam institutionem. Confirmari potest ex sess. 21. cap. 2. ubi dicitur, *potestatem perpetuo in Ecclesia fuisse, ut in sacramentorum dispensatione, salua illorum substantia, ea statueret, vel mutaret, quæ suscipiunt vilitati, seu ipsorum sacramentorum venerationi pro rerum, temporum & locorum varietate magis expedire iudicaret.* Agnoscit ergo Ecclesia in se potestatem circa ritus, & ceremonias, non circa substantiam sacramentorum.

Deinde probatur ex Patribus Ambrosio lib. 4. de sacramentis cap. 4. Auctor (inquit) sacramentorum quis est nisi Dominus Iesus. Augustinus lib. 3. de doctrina Christiana cap. 9. & alij. Denique hæc traditio fundatur in Scriptura, in qua aliqua sacramenta repetuntur à Christo immediate instituta: de Baptismo scilicet Matth. 28. de Eucharistia Matth. 26. de Pœnitentia Ioan. 20. de Ordine insinuat Matth. 26. in illis verbis, *hoc facite, &c.* de aliis verò à paritate rationis, & ex traditione idem creditum est in Ecclesia. Quod etiam significauit Paulus. 1. ad Corinth. 4. in illis verbis, *sic nos existimemus homo, ut ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei; hoc est, eius sacramentorum.*

Rationes congruentiæ plures afferuntur. Prima, propter Christi potestatis excellentiam. Secunda, propter nostram vilitatem, ne in alio spem nostram collocaremus, si sacramenta in aliorum nomine ministrarentur; sicut propter eandem rationem noluit Deus, redemptionem nostram per aliū fieri, quàm per se ipsum. Tertia, ut esset magis stabilis, & firma vnitas, non manente potestate in Ecclesia ad mutanda sacramenta quoad substantiam. Quarta, quia Christus caput Ecclesiæ debebat potissima saltem Ecclesiæ fundamenta per se ipsum ponere, quæ sunt sacramenta. His possumus aliam addere. Quintam, propter sacramentorum dignitatem, & reuerentiam; nam procul dubio non tanti fierent, si essent hominum inuenta, quanti nunc sunt, eo quod sint tradita immediate ab ipso Christo, ut indicat Paulus, cum dicit, *ego enim accepi à Domino, quod & tradidi vobis, &c.* Sextam, quia sacramenta suam potissimam dignitatem habent ex eo quod sint operationes Christi, qui ea operatur per suos ministros ut vidimus. Ad hoc autem oportuit, ipsum Christum committere, & dare ministris mandatum operandi suo nomine. Septimam, quia Deus sui reuerentiæ gratiam, & gloriam dabit Dominus: quare sicut seruauit gratiæ distributionem, alteri suam gratiam, licet possit communicare suam satisfactionem, sic noluit, sacramenta, per quæ datur ipsa gratia, ab alio institui, nisi à se ipso, qui seruauit sibi gratiæ distributionem. Octauam, ut melius discernerentur sacramenta à sacramentalibus: si enim vtraque ab Ecclesia instituerentur, vix possent dignosci. Alias similes congruentias poterit quilibet facillè inuenire.

Aduerte, cum dicimus, Christum instituisse per se omnia, & singula sacramenta, non intendere nos, singulorum materias fuisse omnino determinatas à Christo, nam ut vidimus disp. 2. sect. 5. Christus

5.
Melius pro-
batur.

Confirmatur.

6.
Propter.
Augustin.
Probat ex
P. & Scri-
ptura.

1. Cor. 4.

7.
Prima con-
gruentia, est
Christi ex-
cellentia.
Secunda, no-
stra vilitas.
Tertia, stabili-
tas.

Quarta, quia
Christus est
caput.
Quinta, di-
gnitas sacra-
mentorum.

Sexta, quia
sacramenta
sunt Christi
operationes.

Septima, quia
Deus sui re-
uerentiæ gra-
tiæ distribu-
tionem.

8.
Notandum.

Christus in suis in aliquibus sacramentis solum determinauit materiam in genere, verbi gratia, in ordine ad actionem externam, quae sufficienter significet traditionem potestatis. Vnde idem Ordo Sacerdoti apud Latinos confertur per porrectionem hostiae & vini, &c. Apud Graecos vero per solum manuum impositionem cum verbis significantibus traditionem potestatis. Vtraque autem materia fuit à Christo instituta non determinatè, sed disunctim, vt supra diximus.

9. Contra hanc certam conclusionem obiici solet Augustinus epist. 118. cap. 1. his verbis: *Primum tenere te volo, Dominum nostrum Iesum Christum leni iugo suo nos subdisse, & sarcina leni. Vnde sacramentis numero paucissimis, obseruatione facilissimis, dignitate praestantissimis, seruitutem non populi colligunt, sicuti est Baptismus Trinitatis nomine consecratus, Communicatio corporis, & sanguinis ipsius, & si quid aliud in canonice scripturis commendatur, exceptis istis, quae seruitutem populi veteris pro congruentia cordis illorum, & prophetici temporis merabant, quae & in quinque libris Moysi leguntur. Illa, quae non scripta, nempe in Sacris litteris, sed tradita custodimus, quae quidem toto terrarum orbe obseruantur, dantur intelligi, vel ab ipsis Apostolis, vel plenariis Conciliis, quorum est in Ecclesia saluberrima auctoritas commendata, argue insinua retineri.* Ex quibus verbis videtur colligi, tum solum Baptismi, & Eucharistiae sacramentum fuisse à Christo institutum; tum etiam sacramenta, quae in Sacris litteris non habentur à Christo instituta, fuisse postea instituta ab Apostolis, vel Conciliis generalibus.

10. P. Suarez, sect. 1. §. Tertiò ex Patribus, solum dicit, verba August. esse cum moderatione intelligenda. P. Vasq. n. 9. addit, potius ex illo loco probari clarè conclusionem positam; nam ibi August. non dicit sola ea sacramenta Christum instituisse, quorum institutio clara habetur in Sacris litteris; nec etiam dixit e contra, omnia praecepta, quae in Scriptura non sunt, esse merè ecclesiastica: sed dixit duo, primum est, sacramenta quae Christus instituit, esse Baptismum, Eucharistiam, & illa quae in Sacris litteris commendantur. Secundum est, praecepta alia, quae traditione habentur, & sunt de rebus, quae in Scriptura non commendantur, esse praecepta solum ecclesiastica. Primum dictum verum est, quia omnia sacramenta commendantur in Scriptura, licet eorum institutio ibi non ponatur: nam Baptismus, Eucharistia, & Poenitentia clarè habentur in Euangelis; de Ordine etiam intelligitur illud Lucae 22. *Hoc facite in meam commemorationem.* De matrimonio, Matth. 19. & ad Ephes. 5. de Confirmatione in Actibus Apostolorum, & denique de Extrema vñctione Iacobi 5. Omnia ergo commendantur saltem in Sacris litteris. Secundum autem dictum verum etiam inuenitur, quia nullum reperietur Christi praeceptum, quod non sit de iis rebus quae in Scriptura eo modo commendantur.

11. Hae interpretatio non videtur satisfacere, primò, quia Augustinus non dicit solum quod sacramenta omnia commendantur in Scriptura, sed etiam, quod Christus instituit Baptismum, Eucharistiam & omne aliud, quod in Sacris litteris commendatur. Certum est autem, quod eo modo, quo commendatur Matrimonium, alia multa commendantur in Euangelis quae non sunt sacramenta instituta à Christo; nam vel nomine commendationis intelligit Vasquez, quod solum fiat honorifica mentio illius, & hoc modo commendatur etiam elemosyna, virginitas, paupertas, & alia multa, quae non sunt sacramenta. Vel per commendationem intelligit, quod extollatur eius virtus, & efficacia ad

causandam gratiam; & hoc modo non commendatur Matrimonium, nec Ordo Diaconatus, vel Subdiaconatus. Ergo verba Augustini alium habent sensum. Secundo, illa regula videretur esse nimis à disparatis in eo sensu, quod illa solum sacramenta essent à Christo instituta, quorum fit mentio in Scriptura, licet non vt Sacramentorum, vel eorum institutionis, sed saltem materialiter, & specificatiue. Quid enim refert mentio illius rei ad aliud propositum facta, vt inde argueretur, fuisse à Christo in sacramentum institutam. Tertiò, denique secunda regula videtur omnino inutilis ad cognoscenda, quae sint praecepta Ecclesiastica. Plura enim sunt, quae in Scripturis etiam commendantur, de quibus sunt multa Ecclesiae praecepta, scilicet de ipsis Sacramentis, & aliis similibus; non ergo sciamus, per illam regulam quod esset praeceptum Ecclesiasticum, quod verò ipsius Christi.

Alia ergo videtur esse mens Augustini, qui sanè ibi solum intendit ostendere suauitatem legis Euangelicae, in qua Christus, sublati grauiusimae praeceptis legis antiquae, paucissima, & suauissima imposuit, scilicet Baptismi, Eucharistiae, & si quid aliud in Sacris litteris praecipitur, nam quae alia praecepta vniuersalia sunt in Ecclesia, & in Sacris litteris non contenta, ea omnia intelliguntur esse ab Apostolis, vel ab Ecclesia superaddita, quae regula verissima est, nam praecepta Christi solum sunt illa Baptismi & Eucharistiae, & si quid aliud in Euangelis habetur, vel in Testamento nouo, verbi gratia, praeceptum confessionis contentum in illis verbis Ioan. 10. *Quorum retinueritis, &c.* Ioan. 14. praeceptum etiam confessionis ante communionem in illis verbis Pauli: *probet autem se ipsum homo, &c.* 1. Cor. 11. praeceptum etiam indissolubilitatis Matrimonij à Christo propositum. Circa alia verò sacramenta licet fuerint à Christo instituta, non tamen fuerunt ab ipso imposita aliqua praecepta.

Dices, etiam circa Confirmationem, & Extremam vñctionem, v.g. esse praeceptum diuinum non vtendi oleo non consecrato, & circa sacramentum Ordinis, non vtendi alia materia, & circa Missae sacrificium non consecrandi vnam speciem absque alia. Respondeo, haec, & alia similia non esse propriè tam praecepta positiua, quam naturalia, quia sequuntur ex natura rei ex ipsa institutione; nam eo ipso, quod sacramentum institutum est sub tali materia, ex natura rei est illicitum vt alia materia ad faciendum illud, & eo ipso quod institutum est sacrificium Missae sub tali ritu, erit illicitum tentare idem sacrificium sub diuerso ritu.

Addo deinde verba Augustini intelligi de praeceptis affirmatiuis, quae grauiora videri possent, non de praeceptis negatiuis, quae non tam redderent grauem legem Euangelicam, quale est praeceptum prohibens Circumcisionem, & ritus Iudaicos, & praeceptum prohibens alia sacrificia praeter Eucharistiam, & si quae sunt alia similia.

Obiici etiam potest secundò. Idem Augustinus lib. 3. de doctrina Christiana cap. 9. vbi de sacramentis legis nouae sic ait: *Quaedam pauca pro multis, eademque factu facillima & intellectu augustissima, & obseruari castissima, ipse Dominus, & Apostolica tradidit disciplina:* vbi Apostolos etiam videtur facere auctores sacramentorum. Hoc tamen facile explicatur de promulgatione facta per Apostolos, quam videtur significare illud nomen, *disciplina*: quod non institutionem significat, sed magisterium docentis, & explicantis aliquid, quod munus solum Apostoli praestiterunt.

Tertiò obiici solet Auctor sermonis de ablutione

12.
Explicatur
melius.

13.
Instantia.

14.
Dilectus.

Confirmatio.

14.
Augustin.
Secundò obij-
citur idem.

Explicatur.

15.

Alia ob-
iectio.
Cyprian.

Vasquez.
Solutur, re-
iecta aucto-
ritate illius
Auctoris.

16.
Colligitur
quid sit di-
cendum de
antiquis sa-
cramentis.

Galat. 3.

17.
Obiectio.

18.
Respondetur.

ne pedum nomine Cypriani (non tamen est Cypriani) non longè à princ. de Eucharistia, sic loquens: *Ipse Summus Sacerdos sui est Sacramenti institutor, & auctor, in ceteris homines Spiritum sanctum habuere Doctorem.* P. Vasquez hæc verba ad bonum sensum conatur reducere; sed non oportet multum de ipso curare, habet enim alia difficiliora in eodè sermone; & quidem hæc verba etiam essent contra hæreticos, concedentes Baptismum solum fuisse à Christo institutum: quare ab omnibus debet vel reijci, vel explicari, quod per *cetera*, ibi non intelligat alia sacramenta, sed vel alios ritus sacramentales, vel præcepta alia diuina, quæ Spiritu sancto dictante magis explicitè Apostoli proposuerunt.

Ex dictis antiquis, quid dicendum sit de sacramentis antiquis, de quibus omnes conueniunt, quod fuerint à solo Deo instituta, vt pater de Circumcisione, & de Sacramento legis naturæ. Certum est enim non fuisse ab alio institutum; nemo enim poterat remittere peccatum in illo statu, nisi solus Deus. Denique cetera Sacramenta legis scriptæ fuerunt à Deo, sicut & ipsa lex, quæ licet appelleretur Moisis, id solum intelligitur de promulgatione facta à Moise; & licet Paulus dicat ad Galatas 3. legem illam fuisse ordinatam per Angelos; hoc tamen intelligitur tanquam per interpretes, & nuntios diuinæ ordinationis.

Contra hanc tamen communem, & verissimam doctrinam obijci potest, quia ille dicitur instituere aliquod sacramentum, qui facit quod signum illud sensibile, quod de se non habebat significare sanctitatem, vel illam conferre, possit iam illam significare & conferre; hæc enim est essentia sacramenti, vt diximus *disp. 1.* vbi etiam notauimus, sacramenta illa legis scriptæ in tantum fuisse vera sacramenta, in quantum significabant practicè nostram gratiam futuram, & simul tunc suscipienti conferebant aliquam sanctitatem legalem, & imperfectam; nam illud primum sine hoc secundo non sufficiebat ad rationem sacramenti. Et quidem licet Ecclesia populi Israelitici non posset propria auctoritate dare illis signis, & caeremoniis virtutem significandi practicè nostram gratiam futuram; poterat tamen eadem signa, quæ à Deo erant instituta ad significandam practicè nostram gratiam futuram, assumere ad conferendam per illa aliquam sanctitatem legalem, v.g. aliquod sacrificium, quod esset à Deo institutum ad significandum sacrificium Christi, & redemptionem nostram, posset assumere ad conferendam sanctitatem legalem, & purgandum hominem per illam caeremoniam ab aliqua irregularitate legali, quæ per homines fuisset imposita: hoc autem ipso, illud sacrificium haberet omnia requisita, vt esset sacramentum, cum ex vno capite significaret practicè gratiam futuram per modum promissionis diuinæ, & ex alio conferret suo vsu aliquam sanctitatem saltem imperfectam & legalem: ergo homines dantes hanc secundam virtutem illi Sacrificio, dicerentur instituere illud in ratione sacramenti; nam facerent quoddam illud, quod prius non erat sacramentum ex defectu huius requisiti, iam esset sacramentum: ergo essent causæ, quod illud signum esset sacramentum, & per consequens poterant tunc homines propria auctoritate instituere aliqua sacramenta, præter illa, quæ Deus instituit.

Respondeo, in eo casu actionem illam, vel sacrificium non fuisse appellandum propriè sacramentalem, quia licet significaret vtrumque, non tamen ex vna, & eadem institutione, sed ex diuersis, & disparatis: quare licet actio, vel res sensibilis esset

materialiter vna & eadè, in ratione tamen signi esset formaliter duplex propter duas significaciones, quas haberet ex duabus diuersis institutionibus, quatenus à Deo esset instituta ad significandum vnum, scilicet gratiam futuram; & ab Ecclesia ad significandum aliud, scilicet illam imperfectam sanctitatem legalem: ad rationem autem sacramenti requiritur, quod ex eadem institutione, & respectu eiusdem quasi loquentis per illud signum significet vtrumque; nam alioquin non significat coniunctionem vnius cum alio, sed quasi æquiuocè, & per modum plurium signorum significat vnum, & aliud, sicut si hæc voces, *vnus liber*, proferrentur simul à duobus hominibus intendentibus significare diuersos libros, adhuc non significarent quod significant hæc voces, *duo libri*, quia hæc significant coniunctionem duorum librorum, quos idem proferens intendit significare. Sacramentum ergo non est, quod respectu vnius ventis illo signo significat gratiam futuram, & respectu alterius significat sanctificationem præsentem, sed est signum, per quod idem qui illo signo vtitur, intendit significare vtrumque simul, & sanctificationem præsentem, & gratiam in hærentem præsentem, vel futuram, ideo enim supra *disp. 1. sect. 2.* in definitione sacramenti diximus, esse caeremoniam sensibilem, quæ suo vsu sanctificando subiectum, significat gratiam, &c. vt indicarem, illa duo munera non debere coniungi per accidens in sacramento, sed per se, & ex vi eiusdem institutionis, qua imponitur ad significandum vtrumque prout est signum eiusdem ventis tali signo, non respectu diuersorum.

SECTIO II.

An potuerit homini, vel Angelo communicari potestas instituendi Sacramenta.

Non est quæstio de potestate illa principali, & excellenti, quæ conuenit Deo ratione Deitatis; hæc enim eo modo, & cum ea independentia, & superioritate, quæ est in Deo, nullo modo potest creaturæ communicari: sed quæstio est de potestate ex commissione, seu participata: & quidem quoad hoc, eadem est difficultas de humanitate Christi, nulla enim ratio repugnantia afferri potest in Ordine ad alias naturas creatas, quæ non procedat etiam respectu humanitatis Christi.

Dux ergo sunt sententiæ oppositæ in hoc puncto; prima negatiua, quam defendit Scotus in 4. *disp. 1. q. 3. §. de secundo dico.* Gabr. & Durand, quos affert, & sequitur P. Vasquez *disp. 1. §. 2.* Altera est affirmatiua communis, quam videtur tenere S. Thomas *hæc q. 64. art. 4.* & alij, quos refert & sequitur P. Suarez hic *disp. 12. sect. 2.* cui fauere videtur August *tract. 5. in Ioan.* Controuersia inter vtramque sententiam videtur magis de nomine, quam de re; nam vtrique consentiunt in hoc, quod potuerit aliquis ex delegatione Dei designare materias; & formas validas sacramentorum, ita vt Deus dixerit, si tu volueris, quod aliqua signa sensibilia significant, & conferant gratiam infallibiliter; ego id totum pono in tua voluntate, & potestate, & volo quoddam dent gratiam. Dissentiunt autem in eo, an hic homo ratione huius potestatis diceretur simpliciter instituere sacramenta; quod prima sententia negat, & secunda affirmat, & in hoc puncto, vt dixi, videtur esse differentia solum circa significationem, & proprietatem vocis nimirum, quid significetur per *instituerem*, & auctorem sacramentorum.

Cum Durando tamen videtur esse magis de re, ipse

19.

Prima sententia negatiua, quam defendit Scotus, Gabr. Durand, Vasquez, S. Thom. Suarez, Augustin. Secunda est affirmatiua, quam videtur tenere S. Thom. & alij, quos refert & sequitur P. Suarez hic *disp. 12. sect. 2.* cui fauere videtur August *tract. 5. in Ioan.*